

СТРАТЕГИЙН АЧ ХОЛБОГДОЛТОЙ САЛБАРУУДАД ГАДААДЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧИД ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИХЭД ТАВИХ ХЯЗГААРЛАЛТ, БУСАД ОРНЫ ТУРШЛАГА

Ц. Норовдондог (Ph.D), Д. Ариунаа (MSc)

Судалгаа, мэдээллийн зорилго нь бизнес-хөрөнгө оруулалтын хүрээ өргөжин тэлж байгаа глобалчлалын өнөө үед гадаадын компанид хөрөнгө оруулах болон гадаадын хөрөнгө оруулагчид стратегийн ач холбогдолтой үндэсний компанийн хувьцааг эзэмшихэд дэлхийн бусад орнуудад хуулиар тавьж буй хязгаарлалтууд, нийтлэг хандлага, хязгаарлалт тавих шаардлага, шалтгаан, ач холбогдолыг тодруулахад оршино.

1. Гадаадын хөрөнгө оруулалтыг хязгаарлах шаардлага

Гадаадын хөрөнгө оруулалтад тавих хяналтын нэг хэлбэр нь Гадаадын хөрөнгө оруулагчдын хувьцаа эзэмших эрхийг хязгаарлах явдал юм. Тухайлбал, Гадаадын хөрөнгө оруулагч тодорхой нэг компанийн хувьцааг эзэмшихийг бүрэн хориглох, тодорхой хувийг эзэмшихийг зөвшөөрөх(49%-иас доош хувь эзэмших), эсвэл холбогдох төрийн захиргааны байгууллагаас урьдчилж зөвшөөрөл авсаны үндсэн дээр хувьцаа эзэмших зэрэг аргуудыг бусад орнууд хэрэглэдэг байна.

Түүнчлэн янз бүрийн “ нууцлаг” барьерууд ч байдаг байна. Жишээ нь: Хэрвээ төрийн өмчит компанийг хувьчилж байгаа бол төрийн өмчийн хувьцааг гадаадын хөрөнгө оруулагчид ихээхэн өндөр үнээр худалдах, мөн гадаадын хөрөнгө оруулалттай компанийн удирдах зөвлөлийн гишүүдийн дийлэнх олонхи нь тухайн орны иргэн байх гэх мэт. Иймэрхүү шаардлагууд Европын холбооны орнуудад датгалын салбарт, Канадад санхүүгийн салбарт, Японд тээврийн салбарт тавигддаг байна.

Уламжлалаас үзэхэд, гадаадын хөрөнгө оруулалт, ялангуяа хувьцаа эзэмшихэд тавигдах хязгаарлалтууд хөгжиж буй орнуудын хувьд түгээмэл байдаг. Гэвч сүүлийн жилүүдэд АНУ, Баруун Европын өндөр хөгжилтэй орнууд ч гэсэн иймэрхүү хязгаарлалтуудыг тавьж эхэлсэн байна.

OECD-гийн гишүүн орнуудаас одоогийн байдлаар Исланд, Канад, Турк, Мексик, Австри, Австрали, Өмнөд Солонгос, Япон зэрэг орнууд гадаадын хөрөнгө оруулалт, тэр тусмаа гадаадын хөрөнгө оруулагчид хувьцаа эзэмшихэд хамгийн олон хязгаарлалтуудыг тавьж байна. Тухайлбал, Хятад, Япон зэрэг орнууд харилцаа холбооны компаниудын хувьцааг гадаадын хөрөнгө оруулагчид эзэмшихийг хориглосон байдаг. Исландад, загас агнуур, эрчим хүчний салбарт, Мексикт үндэсний нефтийн компаниудын хувьцааг гадаадын хөрөнгө оруулагчид эзэмшихийг бүрэн хориглосон .

Гадаадын хөрөнгө оруулагчдад хувьцаа эзэмшүүлэхийг хязгаарлах бодлого нь дараахь шалтгаанаас үүдэлтэй. Үүнд:

- Эдийн засгийн
- Үндэсний аюулгүй байдлыг хамгаалах
- Улс төрийн

Эдийн засгийн шалтгаан нь ихэвчлэн хөгжиж буй орнуудад түгээмэл байдаг бол үндэсний аюулгүй байдлыг хамгаалах шалтгаан нь өндөр хөгжилтэй орнуудад чухал шалтгаан болдог байна.

Гадаадын хөрөнгө оруулалт, тэр тусмаа гадаадын хөрөнгө оруулагч хувьцаа эзэмшихийг хязгаарлаж буй салбарууд нь ихэвчлэн байгалийн нөөц баялгийг ашиглах болон батлан хамгаалах салбар байна. Мөн эрчим хүч, тээвэр, харилцаа холбооны салбарт энэ хязгаарлалтыг түгээмэл хэрэглэдэг байна.

2. Дотоодын хөрөнгө оруулалтыг хамгаалахтай холбоотой хязгаарлалтууд

Гадаадын хөрөнгө оруулалтыг хязгаарлах эдийн засгийн шалтгаан нь юуны өмнө тухайн салбарын бодлоготой холбоотой. Тухайлбал, хэрвээ Төрийн зүгээс тодорхой салбарт дотоодын бизнесийг дэмжих бодлого барьж байгаа бол тухайн салбарт гадаадын хөрөнгө оруулалтыг хязгаарласнаар үндэснийхээ бизнесийн салбарыг “ томруулах” хөл дээр нь босгох бодлого барьж улмаар гадаадын хөрөнгө оруулалтад тавих хязгаарлалтыг хүчингүй болгосны дараа гадаадын хөрөнгө оруулагчтай өрсөлдөх хэмжээний үндэсний томоохон хэмжээний компанийг бий болгох зорилготой. Ийм бодлого бариагүй тохиолдолд санхүүгийн болон материаллаг бус нөөц боломж ихтэй гадаадын компаниуд зах зээл дээр монополь тогтоож, дотоодын компанийг өсөж хөгжихийг хязгаарлах магадлал их байдаг байна.

Тодорхой салбарт гадаадын хөрөнгө оруулалтыг хязгаарлах бодлого нь түр зуурын шинжтэй байх ба үүнийг дэлхийн олон улс орнууд хэрэглэж байна. Хэдийгээр иймэрхүү хязгаарлалт тогтоох практик нь Олон улсын худалдааны байгууллагын тогтоосон де-факто буюу олон улсын худалдаа хийхэд ямар нэгэн саад тогтор үзүүлж буй ялгаварласан асуудал болох боловч ОУХБ нь эдийн засгийн тодорхой салбарт хязгаарлалт , хориг тавихыг зөвшөөрдөг байна. Гэхдээ тухайн улс орон тодорхой хугацааны дараа энэхүү хориг, саадыг өөрчлөх үүрэг хүлээх ёстой гэсэн нөхцөл тавьдаг.

Эдийн засгийн шалтгаанаар тодорхой салбарт хөрөнгө оруулахыг хязгаарласан орнуудын тоонд Латин Америкийн хэд хэдэн орнууд орж байна. Жишээ нь, Чили улс далайн тээвэр, атомын цахилгаан станцад гадаадын хөрөнгө оруулалтыг хязгаарласан. Аргентин улс санхүүгийн салбарт, даатгал, радио телевизин салбарт, Бразил улс мөн санхүүгийн сектор, төмөр зам, уул уурхай, холбооны салбарт гадаадын хөрөнгө оруулалтыг хязгаарласан байна.

Тухайн улс орон гадаадын хөрөнгө оруулалтын хязгаарлалтыг хэрхэн хуульчилсанаас шалтгаалан энэхүү барьерийг гадаадын хөрөнгө оруулагчид хэд хэдэн янзаар даван туулдаг байна. Тухайлбал, гадаадын хөрөнгө оруулагчид тухайн улс оронд хэд хэдэн жижиг компани байгуулах замаар хориг тавьсан салбарын компаниудын хувьцааг худалдан авдаг. Гэхдээ цаад хөрөнгө оруулагч нь гадаадын ААН, хувь хүн байлаа ч гэсэн тухайн орны хууль болон Олон улсын гэрээгээр худалдан авагч компани нь гадаадын хөрөнгө оруулагч гэж тооцогдохгүй учраас маргаан үүссэн тохиолдолд уг компани гадаадын хөрөнгө оруулагчийн хувьд эрхээ хамгаалуулах боломжгүй болдог байна.

3. Үндэсний аюулгүй байдал болон улстөрийн шалтгаантай холбоотой хязгаарлалтууд

Энэ төрлийн хязгаарлалтууд нь ихэвчлэн өндөр хөгжилтэй орнуудад хэрэглэгддэг бөгөөд гадаадын хөрөнгө оруулагч тодорхой компанийн хувьцааг эзэмших хэлцэл хийхийг тодорхой салбарын хувьд бүхэлд нь хориглох, эсвэл нэг удаагийн хязгаарлалт байж болдог. Эдийн засгийн шалтгаантай хязгаарлалтаас ялгаатай нь гэвэл ОУХБ-ын зүгээс үндэсний аюулгүй байдлын шалтгааныг харгалзан ямар нэгэн хориг тавихгүй бөгөөд үүнийг түр зуурын арга хэмжээ гэж үздэг. Тухайлбал, ОХУ 2008 онд "Улс орны батлан хамгаалах болон аюулгүй байдлыг хангах стратегийн ач холбогдолтой аж ахуйн нэгжүүдэд гадаадын хөрөнгө оруулах тухай" хуулийг батлан гаргасан байна. Энэ хуулиар, ОХУ-ын Засгийн газар ашигт малтмал, батлан хамгаалах зэрэг хэд хэдэн салбаруудыг стратегийн болон

үндэсний аюулгүй байдлыг хангах ач холбогдолтой эдийн засгийн салбарт тооцож тухайн салбаруудад гадаадын хөрөнгө оруулалт оруулахад онцгой дэглэм тогтоосон байна.

Мөн АНУ-д агаарын тээврийн компаниудад гадаадын хөрөнгө оруулагч хувьцаа эзэмшихийг дээрхи шалтгаанаар хориглосон байдаг. Ер нь иймэрхүү төрлийн хориг, хязгаарлалтуудыг Европийн холбооны орнууд болон өндөр хөгжилтэй ихэнхи улс орнууд тогтоосон байдаг байна. Түүнчлэн зарим тохиолдолд гадаадын тодорхой нэг хөрөнгө оруулагчийг тухайн улсад хөрөнгө оруулах, аль нэг үндэсний компанийн хувьцааг эзэмшихийг хориглосон хязгаарлалт байдаг. Жишээ нь, АНУ-ын Гадаадын хөрөнгө оруулалтын комисс(CFIUS) нь хэрвээ гадаадын ямар нэгэн хөрөнгө оруулагч АНУ-ын аль нэгэн компанийн хувьцааг эзэмших нь үндэсний аюулгүй байдалд аюултай гэж үзвэл хэлцэл хийхийг хориглодог байна.

АНУ болон баруун Европын орнуудын гадаадын хөрөнгө оруулалтын талаар баримталж байгаа бодлого, хандлагад нэр бүхий судлаачид дүгнэлт хийснээс үзэхэд¹, ялангуяа Хятад, ОХУ-ын хөрөнгө оруулагчид АНУ болон баруун Европын компаниудын хувьцааг эзэмшихэд онцгой хориг тавих хандлага байна.(Ялангуяа худалдан авагч компани нь төрийн өмчтэй компани бол)

Иймэрхүү улс төрийн шалтгаанаар барууны орнууд хууль тогтоомждоо хориг, хязгаарлалт тавьсан заалтуудыг оруулж байна.

Тухайлбал, 2007 онд ХБНГУ гадаадын хөрөнгө оруулагч стратегийн компаниудад хувьцаа эзэмшихийг хязгаарласан өөрчлөлт оруулсан, мөн 2007 онд АНУ үндэсний аюулгүй байдлын шалтгаанаар гадаадын хөрөнгө оруулалтын процедурийн өөрчлөлтийг хуулиндаа тусгаж өгчээ.

Үүнээс гадна тухайн улс орон гадаадын хөрөнгө оруулагчдын хэлцлийг хориглох хязгаарлах санаа, далд зорилгоо ил гаргахгүй, шууд хориглохгүй ч гэсэн өөр ямар нэгэн байдлаар хөрөнгө оруулагч сайн дураараа татгалзах нөхцөлийг бүрдүүлдэг байна. Тухайлбал, 2007 оны 6 сард ОХУ-ын “Аэрофлот” компани Италийн төрийн өмчтэй агаарын тээврийн “Алиタリア” компанийн хувьцааг авах гол өрсөлдөгч болж байгааг мэдэнгүүтээ хувьцааны үнийг нь хязгааргүй ихээр нэмэгдүүлсэнээс худалдан авагч компанийн хувьд уг компанийн хувьцааг эзэмших нь эдийн засгийн хувьд ямар ч ач холбогдолгүй болсон байна.

Түүнчлэн гадаадын хөрөнгө оруулалт оруулах, дотоодын компанийн хувьцааг эзэмшихэд эдийн засгийн аль ч салбарт ямар ч хориг саад, хязгаарлалт тавьдаггүй зарим улс орнууд байна. Тухайлбал, Баруун европын орнууд (Монгол улс ч гэсэн энэ ангилалд багтана.) Эдгээр орнуудад гадаадын хөрөнгө оруулагч хувьцаа эзэмшихдээ төрийн байгууллагаас ямар нэгэн зөвшөөрөл авахгүй бөгөөд хөрөнгө оруулсаныг төрийн байгууллагын зүгээс гэрчилдэг байна. Гэхдээ Унгар, ОХУ, Польш зэрэг улсуудад стратегийн компани болон зарим салбарт хөрөнгө оруулахдаа зөвшөөрөл авах, холбогдох төрийн байгууллагын дэмжлэгийг авах зэргээр зохицуулсан байдаг байна.

Сүүлийн жилүүдэд Олон улсын байгууллагын зүгээс гадаадын хөрөнгө оруулалтад тавигдаж байгаа хязгаарлалтыг багасгах талаар стандарт боловсруулж байна. Тухайлбал, Дэлхийн худалдааны байгууллага үйлчилгээний зах зээлд хөрөнгө оруулах стандартыг гаргасан. Энэхүү стандартын дагуу Дэлхийн худалдааны байгууллагын гишүүн орнууд үйлчилгээний зах зээлээ гишүүн орнуудад нээлттэй байлгах, дотоодын болон гадаадын хөрөнгө оруулагчдад тэгш, шударга нөхцөлийг бүрдүүлэх, зэрэг шаардлагууд тавигддаг байна.

Дүгнэж хэлэхэд, Гадаадын хөрөнгө оруулалтыг хориглох, хязгаарлах талаар дэлхийн бусад улс орнуудын баримталж буй бодлого, хандлагаас үзэхэд хязгаарлалтууд үндсэндээ

стратегийн ач холбогдолтой салбаруудад голдуу тавигдаж байна. Үүнд: байгалийн нөөц ашиглах, батлан хамгаалах, тээвэр, дэд бүтэц, эрчим хүч, харилцаа холбоо, санхүүгийн салбар болон хэвлэл мэдээллийн салбарууд голлож байна.

Монгол улсын хууль тогтоомжоор гадаадын хөрөнгө оруулагч МУ-ын стратегийн ач холбогдолтой компанийн хувьцааг эзэмших, хөрөнгө оруулалт хийхэд ямар нэгэн хязгаарлалт тавигдаагүй байгаа ба “Гадаадын хөрөнгө оруулалтын тухай” хуульд зааснаар гадаадын хөрөнгө оруулагч Монгол улсын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжийн хувьцаа, бусад үнэт цаасыг Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу худалдан авч шууд хөрөнгө оруулалт хийх, ААН, салбар төлөөлөгчийн газраа дангаар буюу хамтарсан компанийн хэлбэрээр байгуулах, хөрөнгө оруулалтын тааламжтай нөхцөл, татварын хөнгөлөлт, тогтвортой байдлын гэрээ хийх асуудлууд хуульчлагджээ.

Уг хуулинд гадаадын хөрөнгө оруулагч Монгол улсын хуулиар хориглоогүй үйлдвэрлэл үйлчилгээг хориглосноос бусад нутаг дэвсгэрт явуулж болохоор зааснаас үзэхэд цаашид холбогдох хууль тогтоомжид өөрчлөлт оруулах замаар ашигт малтмал, эрчим хүч, зам, тээвэр, банк санхүү зэрэг улс орны эдийн засагт стратегийн ач холбогдолтой салбаруудад гадаадын хөрөнгө оруулалт оруулах асуудлыг улс орны эдийн засаг, үндэсний аюулгүй байдал, үндэсний бизнесийн салбарын хөгжлийн бодлоготой уялдуулан зохицуулах шаардлагатай гэж үзэж байна.

Улс орнуудын ашигт малтмалын хуулийн хүрээнд хийгдэж буй өөрчлөлтүүдийн тухай товч мэдээлэл

Улс орны нэр	Холбогдох хууль тогтоомжийн өнөөгийн байдал	Ашигт малтмалын хууль тогтоомжид хийгдсэн болон хийгдэх шаардлагатай өөрчлөлтүүд	Гадаадын хөрөнгө оруулалтын хувь хэмжээг тогтоосон байдал
Энэтхэг	Энэтхэгийн ашигт малтмалын багц хуулиудын зарим нь 1950-д оны үеэс эхлэн хэрэгжиж эхэлсэн ба дээрхи хуулиудаар байгалийн баялгийн нөөцийг илрүүлэх ашиглах явдалд гадаадын хөрөнгө оруулалтыг хязгаарлаж өгсөн ба үүнийгээ улс орны аюулгүй байдалтай холбон тайлбарлаж байв.	Энэтхэгийн Засгийн газар 2008 оны 3-р сард ашигт малтмалын бодлогоо шинэчлэн тодорхойлж, байгалийн баялагт түшиглэсэн аж үйлдвэрлэл явуулахдаа хувийн хөрөнгө оруулалтыг түлхүү ашиглах нь зүйтэй гэсэн саналыг дэмжжээ. Гэхдээ энэхүү бодлогыг Энэтхэгийн Парламентаар хэлэлцүүлж батлуулах шаардлагатай юм.	Ашигт малтмалын бодлогоор дараахь асуудлуудыг тодорхойлжээ. Үүнд, 1\ хайгуул хийж арилжааны чиглэлээр ашиглах нөөц илрүүлсэн бол концессоо өөр этгээдэд худалдаж ашиг олж болохоор, 2\ олон нийтийн санхүүжилттэй аж ахуйн нэгжүүдийн илрүүлсэн нөөцийн эзэмших эрхийг бусад хөрөнгө оруулагч нарт дуудлага худалдаагаар зарах зэрэг зүйлс багтжээ. Мөн уул уурхай эрхэлдэг пүүс компаниудын хүлээх үүрэгт ашгийнхаа тодорхой хувийг компаний нийгмийн хариуцлагаа хэрэгжүүлэхэд зарцуулж байхаар тусгаж өгчээ.

<p>Өмнөд Африк</p>	<p>Өмнөд Африкийн Засгийн газар нь олборлох эрхийн роялтийн татварыг 2003 оноос анх авч эхэлсэн байна. Өнгөрсөн жил роялтийн хувь хэмжээг дахин шинэчилсэн ба роялтийн татварын хуулийн төслийг боловсруулсан байна.</p>	<p>Роялтийн хувь хэмжээг өөрчилсөн нь уул уурхайн компаниудын , ялангуяа төмрийн ордны компаниудын өрсөлдөх чадварыг бууруулах болно гэсэн эсэргүүцэлтэй тулгарсан тул Засгийн газрын зүгээс роялтийн татварын тооцооллыг хийх аргачлалдаа өөрчлөлт оруулахаар шийдвэрлэжээ. Тухайлбал, 2008 оны 6-р сард роялтийн татварыг ашигтай нь уяж тооцож байхаар шийдсэн ба тээврийн зардлын дараахь борлуулалтын орлогын 0.5-7 хувь хүртэлх хэмжээгээр роялтийн татварыг оногдуулж байхаар болжээ. Татварын шинэчилсэн аргачлалын дагуу элэгдэл хорогдлыг хасаж тооцохоор, өөрөөр хэлбэл, өмнө нь элэгдэл хорогдлыг хасаагүй татварын өмнөх ашгаас (EBITDA-earnings before interest, tax, depreciation and amortisation) роялти тооцдог байсныг болиулж шууд татварын өмнөх ашгаас (EBIT-earnings before interest and tax) тооцдог байхаар өөрчилжээ.</p>	<p>Шинээр тодорхойлсон роялтийн дэглэм нь хөрөнгө оруулагчдад таатай нөхцөл бүрдүүлж, дагаж мөрдөхөд харьцангуй хялбар болсон гэж бодлого тодорхойлогчид үзэж байна. Өмнө хатуу тогтоосон байсан роялтийн татвараас илүү их хэмжээний татварыг уул уурхайн компаниуд шударгаар төлнө хэмээн Засгий газар үзэж байна. Шинээр боловсруулсан роялтийн татварын хуулийн төслийг Өмнөд Африкийн Парламент хэлэлцэн баталснаар хүчин төгөлдөр мөрдөгдөх юм.</p>
<p>Гана</p>	<p>Ашигт малталын хуулинд нэмэлт өөрчлөлт оруулж, уул уурхайн салбараас орох орлогыг нэмэгдүүлэх зорилттой ажиллаж байна. Ганын эдийн засгийн өсөлтөд уул уурхайн салбарын хувь нэмэр хангалттай түвшинд хүрч чадахгүй байна хэмээн Ганын Засгийн газар үзэж энэ салбарыг илүү интеграцчилалд хамруулж, дотоодын эдийн засгийн өсөлтийг түргэтгэх зорилт тавин ажиллаж байна.</p>	<p>Ганын Засгийн газар нь бүх концессуудаа олгоод роялти татвараа авах эсвэл өөрөө уул уурхайн салбартаа орж ажиллах эсэх талаар шийдвэр гаргахаар ажиллаж байна.</p>	<p>Баруун Африкийн энэ улс дан ганц алтны үйлдвэрлэлээс гадна бусад ашигт малтмалын баялагаа зөв зохистой ашиглах тал дээр түлхүү анхаарал тавьж байна.</p>

Эквадор	Эквадор улс ашигт малтмалын хуулийн шинэчилсэн төсөл боловсруулсан нь шинжээчдийн зүгээс боломжийн үнэлгээ авсан бөгөөд дээрхи хуулийн төслийг боловсруулах явцдаа орон нутгийн засгийн газар, төрийн бус байгууллагууд, уул уурхайн компаниуд, хувь нийлүүлэгчидтэй өргөн хүрээний уулзалт ярилцлага, зөвөлгөөн хийж хамтран ажиллажээ.	Эквадорын Уул Уурхайн Яамны мэдэгдсэнээр шинэчилсэн хуулийн төслийг 2008 оны 6-р сард боловсруулж дуусгаад Эквадорын Ерөнхийлөгч болон түүний зөвлөхүүдийн саналыг авахаар хүргүүлжээ. Шинэчилсэн хуулийн төсөлд тусгагдсанаар уул уурхайн компанийн Эквадорт эзэмших концессийн /зөвшөөрөл/ дээд хэмжээг тогтоож өгчээ. Ашигт малтмалын концессийн дээд хэмжээг заавал тогтоож өгөх хэрэгтэй гэдэг дээр Эквадорын Засгийн газар бүрэн итгэлтэй байна.	Эквадорын ашигт малтмалын шинэчилсэн хуулийн төсөлд байгал орчны хяналтын асуудлыг онцлон тусгаснаас гадна гадаадын хөрөнгө оруулалтын таатай нөхцөлүүд бүрдсэн байхыг ч мөн орхигдуулсангүй.
ОХУ	ОХУ-н 1992 оны 2-р сарын 21-нд батлагдсан Ашигт малтмалын тухай хуульд ("Subsoil law") нэмэлт өөрчлөлт оруулж "Улс орны батлан хамгаалах, аюулгүй байдлын стратегийн ач холбогдолтой компаниудад гадаадын хөрөнгө оруулалтыг зохицуулах тухай хуулийг ("On Procedures for Foreign Investments in Companies of Strategic Significance for National Defense and Security") ОХУ-н ДУМ 2008 оны 4-р сарын 16-д баталжээ. Шинэчилсэн хууль нь 2008 оны 7-р сараас эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн байна. Энэхүү хуулиар гадаадын хөрөнгө оруулагч нарын стратегийн ач холбогдолтой компаниудад эзэмшиж болох хувьцааны дээд хэмжээг тодорхойлж өгчээ.	Хэрвээ геологийн хайгуулын явцад гадаадын хөрөнгө оруулагч эсвэл гадаадын хөрөнгө оруулалттай компани нь стратегийн ач холбогдолтой тооцогдох ордыг илрүүлсэн бол Засгийн газар уг ордыг эзэмших, үйлдвэрлэл явуулах эрхийг олгохгүй байх эрхтэй бөгөөд хэрэв хайгуул хийх, олборлох, үйлдвэрлэл явуулах эрхийг нэг дор авсан байсан бол уг эрхийг хүчингүй болгох, лицензийг цуцлах хүртэлх арга хэмжээ авах эрхтэй байна. Дээрхи тохиолдолд холбогдох зардлыг буцаан өгч, аж ахуйн нэгж компанид урамшуулал олгож болохоор шинэчилсэн хуульд тусгажээ.	ОХУ-ын стратегийн ач холбогдолтой ашигт малтмалд уран, алмаз, никел, кобальт болон платины бүлгийн металлууд ордог бөгөөд дээрхи металлуудыг олборлох эрх бүхий компанийн хувьцааны 10 хувийг гадаадын хөрөнгө оруулагч эзэмшихээр бол Засгийн Газраас зөвшөөрөл авахаар хуульчилжээ. Засгийн газар хувьцаа эзэмших зөвшөөрлийн хариуг 3 сарын, онцгой тохиолдолд 6 сарын дотор өгөх ёстой.

Ашигласан материал:

- Country mining law updates (www.mayerbrown.com)